

A világ gyermekei II.

D1 – EGYEZMÉNY A GYERMEKEK JOGAIRÓL (1989)

A Gyermek Jogairól szóló Egyezmény négy fontos alapelven nyugszik:

1. Minden gyermek egyenlő: Egyetlen gyermeket sem szabad neme, származása, állampolgársága vagy fogyatékosága alapján megkülönböztetni.
2. A gyermek érdeke: Minden politikai, társadalmi döntés meghozatalánál fokozottan figyelembe kell venni a gyermekek érdekeit.
3. Minden gyermeknek joga, hogy életben maradjon, és fejlődjön: A kormányok kötelezik magukat, hogy biztosítják a gyermekek alapellátását. Így többek között a gyermeknek joga van ahhoz, hogy megfelelő színvonalon éljen, lakjon, tanuljon, táplálkozzon és orvosi ellátáshoz jusson.
4. A gyermekek véleményét komolyan kell venni: A gyermekeknek legyen joguk véleményüket szabadon elmondani és ezzel a rájuk vonatkozó döntéseket befolyásolni.

Részletesebben:

1. elv

Minden gyermeket megilletne a Nyilatkozatban foglalt jogok, származásra, bőrszínre, nemre, nyelvükre, vallásra, politikai vagy más nézetekre való tekintet nélkül, és függetlenül attól, hogy ők vagy szüleik hol születtek.

2. elv

Jogod van ahhoz, hogy felnővekedj, fizikailag és szellemileg fejlődj, egészségesen és problémamentesen, szabadságban, méltóságban élj.

3. elv

Jogod van névhez és ahhoz, hogy egy országhoz tartozz.

4. elv

Jogod van ahhoz, hogy a társadalom gondoskodjék rólad, és segítsen, hogy jól táplálkozz, jó lakásban nőj fel, és jól gondozzanak.

5. elv

Ha bármilyen fogyatékoságod van, különleges gondoskodásra lehet igényed.

6. elv

Jogod van ahhoz, hogy szeressenek és megértsenek, mindenekelőtt szüleid és családod. De ha nincs, aki veled megfelelően törődjék, akkor a hatóságoknak kell rólad gondoskodniuk.

7. elv

Jogod van ahhoz, hogy ingyenesen járd iskolába, hogy játszál, és hogy ugyanolyan esélyed legyen, mint mindenki másnak arra, hogy kifejleszd képességeidet, hogy a társadalom felelős és hasznos polgárává válj.

Nevelésedért és irányításodért különösen szüleid felelősek.

8. elv

Jogod van ahhoz, hogy mindenki más előtt kapj segítséget.

9. elv

Jogod van ahhoz, hogy minden kegyetlenség és kizsákmányolás ellen védelemben részesülj, például nem kötelezhetnek olyan munkavégzésre, amely akadályozza fizikai és szellemi fejlődésedet.

Nem dolgozhatsz addig, amíg nem érsz el egy meghatározott életkort, és olyan munkát nem végezhetsz, amely egészségedre, erkölcsi és fizikai fejlődésedre ártalmas.

10. elv

A békére, a megértésre, a másokkal szembeni türelemre és barátságra kell téged nevelni.

UNICEF, az ENSZ Gyermekalapja

Egyezmény a gyermek jogairól – összefoglalás

A gyermekek érdekeinek védelmében sokáig nem lehetett fellépni nemzetközi szinten, a jog eszközeivel. Ezért az ENSZ Gyermekalapja – más szervezetekkel együttműködve – kampányt indított a gyermekek jogait rögzítő dokumentum kidolgozására. A Gyermekjogi Egyezményt 1989-ben fogadta el az Egyesült Nemzetek Közgyűlése.

Az egyezmény szerint: Minden gyermeknek joga van

1. az egészséges szellemi, testi és lelki fejlődéshez,
2. a tanuláshoz és személyisége teljes kibontakoztatásához;
3. elegendő szabadidőhöz, játékhoz, pihenéshez;
4. a szabad véleménynyilvánításhoz, és ahhoz, hogy véleményét meghallgassák;
5. az elhanyagolással, erőszakkal és megalázó bánásmóddal szembeni védelemhez;
6. a gazdasági és szexuális kizsákmányolással, illegális örökbefogadással és gyermekkereskedelemmel szembeni védelemhez
7. ahhoz, hogy háborúkban, katasztrófák esetén elsőként kaphasson segítséget;
8. az egyenlő és megkülönböztetéstől mentes bánásmódhoz;
9. különleges gondoskodáshoz, amennyiben fogyatékos;
10. ahhoz, hogy családban nőjön fel, és ne válasszák el szüleitől. Ha a gyermek érdeke mégis ezt kívánná, joga van kapcsolatot tartani mindkét szülővel.

D2 – INFORMÁCIÓK CSOPORTMUNKÁHOZ

A–CSOPORT

A víz világnapján minden ötödik gyermek pohara félig üres

Életünk egyik nélkülözhetetlen feltétele a víz. Annyira természetes része életünknek, hogy nem veszünk róla tudomást csak akkor, ha igazán élvezzük a strandolást, nagy melegben hűsítő és szomjoltó hatását, vagy amikor pusztító erejével találkozunk áradás, felhőszakadás, jégeső vagy szökőár formájában. Ilyenkor felhívja magára figyelmünket, kivívja félelemmel terhes tiszteletünket. De mi történik mindennapjainkban? Hogyan alakul a jövőnk? **Milyen lesz 50 év múlva?**

Mondhatjuk, hogy a világ minden részén a gyermekek sorsát, jövőjét jelentősen befolyásolja a víz, a vizek állapota, a tiszta ivóvíz hozzáférhetősége.

A csoportok feladatai a víz és a jövő kapcsolatára épülnek.

Nemzetközi szervezetek, dokumentumok védik a gyermekek jogait, a környezetet és a természetet. Ezek általános elveket, kötelezettségeket és felelősségeket fogalmaznak meg. Érvényesülésük azonban mindannyiunkon múlik. Megsértésük, be nem tartásuk károkat okoz a gyermekeknek, az embereknek és jelentősen befolyásolja jövőnket.

Feladat:

Mi szerepel 2005-ben az ENSZ jelentésben a gyermekek és az ivóvíz helyzetéről?

1. Olvassátok el a forrásanyagokat.
2. Vitassátok meg:
 - Véleményetek szerint minden gyermeknek megadatik-e az egyenlő esély az egészséges ivóvízhez?
 - Miért? vagy Miért nem?
 - Segítenek-e a nemzetközi egyezmények az esélyegyenlőség javításához? Hogyan?
 - Milyen egyéni és közösségi felelősség terhel bennünket?
 - Érinti-e ez a probléma a ti életeteket?
 - Ti tehettek-e valamit a javulás érdekében? Mit?
3. Készítsetek egy elképzelt ENSZ jelentést a gyermekek helyzetéről és az ivóvíz-helyzetéről a világon 50 év múlva!
 - Térjete ki arra, hogy mi eredményezte a változást a mai állapotokhoz képest!
4. Mutassátok be a kutató, illetve gyűjtőmunka eredményét egy tablón.

A rendelkezésekre álló idő alatt osszátok meg a feladatokat a csoport tagjai között. Használjátok a megadott forrásanyagokat, lexikonokat, és az Internetet. Rendezésükre álló idő: 40 perc

A víz világnapján minden ötödik gyermek pohara félig üres

A víz kémiai, fizikai, biológiai tulajdonságai alapján **az élet**, a társadalmi tevékenység számára nélkülözhetetlen, ezért a Földön a legszélesebb körben használt vegyület.

A fejlődő országokban a gyermekek 21%-a súlyos vízhiánytól szenved. Naponta négyezren halnak meg egészséges ivóvíz vagy csatornázás hiányában.

Ivásra, egy tál étel megfőzésére, és a betegségek megelőzése szempontjából fontos kézművásra egy gyermeknek naponta minimum 20 liter (kb. kétvödörnyi) tiszta vízre lenne szüksége. Ennek hiányában a gyerekek könnyen elkaphatnak egy sor, a fertőzött víz, ill. a rossz személyes higiénia által okozott betegséget.

A tiszta víz hiánya mindenütt együtt jár a magas gyermekhalálozással. A szubszaharai Afrikában, ahol ötből csak négy gyermek éri meg ötödik életévét, a gyermekek 43%-a fertőzött vizet iszik, és minden korttyal kockára teszi nemcsak az egészségét, hanem az életét is.

Idén kezdődött a „Vizet az élethez” elnevezésű évtized, melynek célja, hogy minden otthonban, még a legszegényebben is, továbbá minden iskolában biztosítsák az egészséges ivóvizet és alapvető higiénés feltételeket.

Az UNICEF-nek több mint 90 országban vannak a vízhez jutást, a szennyvízkezelést támogató programjai.

Az Egyezmény a gyermek jogairól szóló nemzetközi dokumentum kimondja, hogy :

24. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik a gyermeknek a **lehető legjobb egészségi állapothoz való jogát**, valamint, hogy orvosi ellátásban és gyógyító-nevelésben részesülhessen. Erőfeszítéseket tesznek annak biztosítására, hogy **egyetlen gyermek se legyen megfosztva az ezeknek a szolgáltatásoknak az igénybe vételére irányuló jogától.**

2. Az Egyezményben részes államok erőfeszítéseket tesznek a fenti jog teljes körű megvalósításának biztosítására, és alkalmas intézkedéseket tesznek különösen arra, hogy
a) **csökkentsék a csecsemő- és a gyermekhalandóságot**; b) biztosítsák minden gyermek számára a **szükséges orvosi ellátást és egészségügyi gondozást, legfontosabbnak tekintve az egészségügyi alapellátás fejlesztését**; c) küzdjenek a **betegség és a rosszul tápláltság ellen**, az egészségügyi alapellátás keretében is, különösen a könnyen rendelkezésre bocsátható technikák felhasználásával, valamint táplálók élelmiszerek és **ivóvíz szolgáltatásával**, figyelembe véve a természeti környezet szennyezésével járó veszélyeket és kockázatokat.

A Föld egész vízkészlete 97%-a tengervíz, 3%-a édesvíz; az édesvízkészlet 13%-a hozzáférhető.

Felhasználás szektorok közti megoszlása a Földön: mezőgazdaság 71%; háztartások 9%; ipar 20%.

Felhasználás szektorok közti megoszlása Magyarországon: mezőgazdaság 36%; háztartások 9%; ipar 55%.

Vízzennyezés

A vízzennyezés kapcsán a két alapvető probléma a vizek élővilágának-, illetve az ivóvizek tönkretétele. Legfőbb forrása a szennyvíz, illetve a műtrágya, nitrátok és a foszfátok bekerülése a természetes vizekbe. Azokba jutva túlságosan bő táplálékot szolgáltatnak a vízben élő algáknak és egyéb növényeknek, amik túlszaporodása végül elzárja a napfény útját, illetve csökkentik a víz oxigéntartalmát.

Kórokozók vízbejutása általában kezeletlen szennyvízből, elvezető csatornákból, szennyvíz-aknákból, mezőgazdasági területekről stb.

Egyéb formái a vízzennyezésnek az olajszennyezés, radioaktív szennyezés és a hőszennyezés. Radioaktív szennyezést elsősorban a nukleáris erőművek hulladékanyaga és az ipar okozza. Hőszennyezést gyárak és erőművek hűtővizeinek a természetes vizekbe eresztése eredményez. Ez veszélyezteti a vizek élővilágát.

Forrás: <http://www.termtud.akg.hu/bioeretts/biokoztetel/viz.doc> (cikk részlet)

B–CSOPORT

A víz világnapján minden ötödik gyermek pohara félig üres

Életünk egyik nélkülözhetetlen feltétele a víz. Annyira természetes része életünknek, hogy nem veszünk róla tudomást, csak akkor, ha igazán élvezzük a strandolást, nagy melegben hűsítő és szomjoltó hatását, vagy amikor pusztító erejével találkozunk áradás, felhőszakadás, jégeső vagy szökőár formájában. Ilyenkor felhívja magára figyelmünket, kivívja félelemmel terhes tiszteletünket. De mi történik mindennapjainkban? Hogyan alakul a jövőnk? **Milyen lesz a helyzet 50 év múlva?**

Mondhatjuk, hogy a világ minden részén a gyermekek sorsát, jövőjét jelentősen befolyásolja a víz, a vizek állapota, a tiszta ivóvíz hozzáférhetősége.

A csoportok feladatai a víz és a jövő kapcsolatára épülnek.

Nemzetközi szervezetek, dokumentumok védik a gyermekek jogait, a környezetet és a természetet. Ezek általános elveket, kötelezettségeket és felelőségeket fogalmaznak meg. Érvényesülésük azonban mindannyiunkon múlik. Megsértésük, be nem tartásuk károkat okoz a gyermekeknek, az embereknek, és jelentősen befolyásolja jövőnket.

Feladat:

Milyen minőségű vizet isznak majd 2055-ben a világ gyermekei?

1. Olvassátok el a forrásanyagokat!
2. Vitassátok meg:
 - Mennyiben van hatással a jövőtökre a gyermekek mai helyzete a világon?
 - Befolyásolja-e jövőtöket a vizek mai állapota?
3. Képzeljétek magatokat 50 évvel későbbre!
 - Milyennek képzelitek a jövőt 50 év múlva?
 - Milyen minőségűek lesznek vizeink?
 - Pozitív vagy negatív változás történt?
 - Mik voltak a változás okai?
 - Milyen intézkedések, tettek, magatartások eredménye lett a változás?
 - Nektek milyen szerepetek volt a változás létrejöttében?
4. Játsszatok el egy televíziós kerekasztal-beszélgetést egy képzeletbeli 2055-ös nemzetközi konferencia alkalmával. A konferencia témája a gyermekek helyzete a világon. A beszélgetés résztvevői között legyen: nemzetközi szervezet képviselője, kormányzati képviselő, tudományos kutató és gyermekek. Megszólíthatok más szakembereket vagy érdekelteket, például nagyüzemek képviselőit, földrajzilag is érdemes sokszínű vendégeket felkérni.
5. A kerekasztal-beszélgetéshez állítsátok össze a kritikus kérdéseket. A kérdéseket a műsorvezető szerkesztő- vagy szerkesztőség állítsa össze. Műsoridő: 5 perc
6. Készítsetek figyelemfelkeltő rövid összefoglalót a konferencia munkáját bemutató TV-műsört tartalmazó újság számára.
7. Rendelkezésetekre álló idő 40 perc

A víz világnapján minden ötödik gyermek pohara félig üres

A víz kémiai, fizikai, biológiai tulajdonságai alapján **az élet**, a társadalmi tevékenység számára nélkülözhetetlen, ezért a Földön a legszélesebb körben használt vegyület.

A fejlődő országokban a gyermekek 21%-a súlyos vízhiánytól szenved. Naponta négyezren halnak meg egészséges ivóvíz vagy csatornázás hiányában

Ivásra, egy tál étel megfőzésére, és a betegségek megelőzése szempontjából fontos kézmosásra egy gyermeknek naponta minimum 20 liter (kb. kétvödörnyi) tiszta vízre lenne szüksége. Ennek hiányában a gyerekek könnyen elkaphatnak egy sor, a fertőzött víz, illetve a rossz személyes higiénia által okozott betegséget.

Forrás: <http://www.unicef.hu./hirek-archivum-reszletek.jsp>

A tiszta víz hiánya mindenütt együtt jár a magas gyermekhalálozással. A szubszaharai Afrikában, ahol ötből csak négy gyermek éri meg ötödik életévét, a gyermekek 43%-a fertőzött vizet iszik, és minden korttyal kockára teszi nemcsak az egészségét, hanem az életét is.

Idén kezdődött a „Vizet az élethez” elnevezésű évtized, melynek célja, hogy minden otthonban, még a legszegényebben is, továbbá minden iskolában biztosítsák az egészséges ivóvizet és alapvető higiénés feltételeket.

Az UNICEF-nek több mint 90 országban vannak a vízhez jutást, a szennyvízkezelést támogató programjai.

* * *

Táplálkozás

A fejlődő országokban az öt éven aluli gyermekek kb. 30%-a alultáplált. Becslések szerint 100 gyermek közül 30 fizikai és szellemi fejlődését akadályozza az alultápláltság vagy a hiánybetegségek.

Egészséges ivóvíz

Száz gyermekből 19 nem jut egészséges ivóvízhez, 40 pedig olyan környezetben él, ahol nincs megoldva a szennyvíz kezelése. Évente mintegy 2 millió gyermek hal meg a szennyezett víz következtében kialakult betegségekben, például a hasmenés okozta kiszáradás következményeként.

Forrás: <http://www.unicef.hu./hirek-archivum-reszletek.jsp>

* * *

Az Egyezmény a gyermek jogairól szóló nemzetközi dokumentum kimondja, hogy :

24. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik a gyermeknek a **lehető legjobb egészségi állapothoz való jogát**, valamint, hogy orvosi ellátásban és gyógyító-nevelésben részesülhessen. Erőfeszítéseket tesznek annak biztosítására, hogy **egyetlen gyermek se legyen megfosztva az ezeknek a szolgáltatásoknak az igénybe vételére irányuló jogától.**

2. Az Egyezményben részes államok erőfeszítéseket tesznek a fenti jog teljes körű megvalósításának biztosítására, és alkalmas intézkedéseket tesznek különösen arra, hogy a) **csökkentsék a csecsemő- és a gyermekhalandóságot**; b) biztosítsák minden gyermek számára a **szükséges orvosi ellátást és egészségügyi gondozást, legfontosabbnak tekintve az egészségügyi alapellátás fejlesztését**; c) küzdjenek a **betegség és a rossz tápláltság ellen**, az egészségügyi alapellátás keretében is, különösen a könnyen rendelkezésre bocsátható technikák felhasználásával, valamint tápláló élelmiszerek és **ivóvíz szolgáltatásával**, figyelembe véve a természeti környezet szennyezésével járó veszélyeket és kockázatokat;

Tények a nagyvilágból

Ma a világon 2,1 milliárd gyermek él, ők teszik ki Földünk népességének 36%-át.

Évente mintegy 132 millió újszülött látja meg a napvilágot.

Minden negyedik gyermek olyan családba születik, amelynek napi jövedelme nem éri el az 1 dollárt.

A fejlődő országokban minden harmadik gyermek nyomorog.

Ma tizenkét gyermek közül egy 5 éves kora előtt meghal valamilyen könnyen megelőzhető gyermekbetegségben.

Egyezmény a gyermek jogairól. Elfogadva az ENSZ-Közgyűlés 1989. november 20. napján kelt 44/25. számú határozata által.

100 gyermekből

- * 53 Ázsiában születik (19 Indiában, 15 Kínában),
- * 19 Fekete -Afrikában,
- * 9 Latin-Amerikában és a Karibi térségben,
- * 7 a Közel-Keleten és Észak-Afrikában,
- * 5 Közép-Kelet-Európában, a FÁK vagy a balti államok valamelyikében,
- * 7 pedig a legfejlettebb országokban (valamelyik nyugat-európai országban, az USA-ban, Kanadában, Izraelben, Japánban, Ausztráliában vagy Új-Zélandon)

Ha a társadalmi-gazdasági feltételek nem változnak drasztikusan a közeljövőben, a ma születő gyermekekre a következő sors vár:

Egészségi állapot

A malária minden 40. másodpercben megöl egy kisgyereket. Évente mintegy 800 ezer, öt év alatti gyermek hal meg e betegségben.

Évente közel 2 millió, öt évesnél fiatalabb gyermek hal meg akut légúti megbetegedésekben, főleg tüdőgyulladásban. A halállal végződő megbetegedések 60%-a antibiotikumok használatával megakadályozható lenne.

1988-ban több mint 350 ezer gyermekbénulásos megbetegedést regisztráltak, 2000-ben már csak háromezret. A világ 175 országa ma már mentes a gyermekbénulás vírusától, de a kórokozó a mai napig járványokat okoz a világ 20 országában, és más országokban is újra megjelenik, ha leállnak a gyermekek beoltásával.

Bár több mint 100 millió gyermek megkapja az egészséges fejlődéséhez szükséges legfontosabb hat védőoltást, 100 gyermek közül 26-ot nem fognak beoltani semmilyen, az életét fenyegető betegség ellen.

Táplálkozás

A fejlődő országokban az öt éven aluli gyermekek kb. 30%-a alultáplált. Becslések szerint a 100 gyermek közül 30 fizikai és szellemi fejlődését akadályozza az alultápláltság vagy a hiánybetegségek.

Egészséges ivóvíz

Száz gyermekből 19 nem jut egészséges ivóvízhez, 40 pedig olyan környezetben él, ahol nincs megoldva a szennyvíz kezelése. Évente mintegy 2 millió gyermek hal meg a szennyezett víz következtében kialakult betegségekben, például a hasmenés okozta kiszáradás következményeként.

Anyakönyvezés

100 újszülött közül 40 gyermeket ma nem anyakönyveznek. Ezek a gyermekek hivatalosan nem léteznek, nem lesz elismert állampolgárságuk.

Iskolázás

17 gyermek soha nem fog iskolába járni. Közülük kilenc, leánygyermek lesz. Száz beiskolázott gyermekből pedig 25 nem jut majd el az ötödik osztályig.

Forrás: <http://www.unicef.hu/hirek-tenyek.jsp>

C–CSOPORT

A víz világnapján minden ötödik gyermek pohara félig üres

Életünk egyik nélkülözhetetlen feltétele a víz. Annyira természetes része életünknek, hogy nem veszünk róla tudomást, csak akkor, ha igazán élvezzük a strandolást, nagy melegben hűsítő és szomjoltó hatását, vagy amikor pusztító erejével találkozunk áradás, felhőszakadás, jégeső vagy szökőár formájában. Ilyenkor felhívja magára figyelmünket, kivívja félelemmel terhes tiszteletünket. De mi történik mindennapjainkban? Hogyan alakul a jövőnk? **Milyen lesz a helyzet 50 év múlva?**

Mondhatjuk, hogy a világ minden részén a gyermekek sorsát, jövőjét jelentősen befolyásolja a víz, a vizek állapota, a tiszta ivóvíz hozzáférhetősége.

A csoportok feladatai a víz és a jövő kapcsolatára épülnek.

Nemzetközi szervezetek, dokumentumok védik a gyermekek jogait, a környezetet és a természetet. Ezek általános elveket, kötelezettségeket és felelősségeket fogalmaznak meg. Érvényesülésük azonban mindannyiunkon múlik. Megsértésük, be nem tartásuk károkat okoz a gyermekeknek, az embereknek és jelentősen befolyásolja jövőnket.

Feladat:

1. Olvassátok el a forrásanyagot!
2. Vitassátok meg:
 - Milyen eredményesek, hatékonyak lehetnek a nemzetközi és nemzeti civil szervezetek a világ gyermekeinek és a Föld környezetének javításában?
 - Milyen eredményeket élvezhetnek majd 2055-ben a világ gyermekei és a Föld lakói?
3. Képzeljétek el magatokat, mint az UNICEF vagy a GREENPEACE nemzetközi szervezet tagjait 2055-ben.
4. Készítsetek felhívást a világ kormányai és lakói számára, amelyben felhívjátok a figyelmet a gyermekek és a természet, a környezet védelmére, és javítására.
5. Gondoljátok végig, milyen lehet majd 2055-ben a Föld természeti és környezeti állapota, és a gyermekek helyzete!
6. Osszátok meg egymás között a feladatokat!
Rendelkezésekre álló idő: 40 perc.

Kampányok: Tiszta Víz 2002 – Clean Water Tour 2002 (Greenpeace)

A tiszta víz a Földön található egyik legértékesebb anyag. Azonban a manapság tapasztalható gondatlan bánásmód, a pazarlás, az ivóvízforrások megmérgezése világszerte veszélyezteti ezt az értékes erőforrást.

Több mint egymilliárd ember számára az egészséges és tiszta ivóvíz egyáltalán nem, vagy csak korlátozott mértékben hozzáférhető. Következésképp ők szegénységben, számtalan betegségtől szenvedve tengődnek.

Talajvíz – az ivóvíztartalék

Romániában, Szlovákiában - és részben Magyarországon is - az ivóvizet legnagyobb részét a talajvízből vagy forrásvízből nyerik. Csak egy nagyon kis mennyiség származik közvetlenül felszíni vizekből.

A tiszta talajvíz tehát a tiszta ivóvíz fontos előfeltétele. Ha a talajvízszint jelentős mértékben csökken, az súlyos ivóvízhiányhoz vezethet.

A hiányt okozhatja az intenzív mezőgazdaságban, illetve bizonyos iparágakban – mint például a cellulóz- és papírgyártás, a bányászat és ércfeldolgozás – felhasznált óriási mennyiségű víz.

De a folyók és egyéb felszíni vizek szabályozása, a felszín bizonyos területeken – például beépítés által történő – vízzáróvá tétele szintén súlyos problémát jelenthet.

A legnagyobb szennyezők

Az intenzív mezőgazdasági tevékenység során a talajba jutó nitrátvegyületek és növényvédő szerek nagy területek felszín alatti vízkészleteinek elszennyeződését okozzák.

A vegyipar kemikáliák széles skálájával szennyezi a vizeket. A PVC-gyártás, valamint a cellulóz- és papíripar – amely a fehérítéshez klórt használ – komoly környezetszennyezők, például a részben nehezen lebomló, mérgező és rákkeltő szerves klórvegyületek kibocsátása miatt.

A nem biztonságos hulladéklerakókból számtalanféle szennyezőanyag szivárog a talajvízbe: savak, szerves szennyezőanyagok, nehézfémek stb.

Nitrát sérült vezetékeken keresztül is kerülhet a vízbe. Ha a csövek ólomtartalmúak, akkor ez a mérgező fém is az ivóvízbe kerülhet.

Átlagos vízhasználat

Németországban körülbelül 130 liter ivóvizet használ el naponta egy ember - más európai országokkal összehasonlítva, ez a mennyiség igencsak gazdaságosnak mondható. A svájciak és az olaszok körülbelül 250 litert használnak el naponta.

Nemzetközi környezet és természetvédelmi szervezet

Ám mindössze 4 litert használnak szomjuk enyhítésére és főzéshez, 55 litert a fürdőszobában, 32 litert a WC öblítéséhez, 25 litert mosáshoz, 8 litert pedig mosogatáshoz használnak.

Tippek kevesebb víz fogyasztásához

1. Gyűjtsd az esővizet kertet, és virágaid öntözéséhez!
2. Csak telepakolt mosó – illetve mosogatógéppel kezdj neki a mosáshoz/mosogatáshoz!
3. Ha új gépeket vásárolsz, keress víztakarékos modelleket!
4. Inkább zuhanyozz a teli kádban történő fürdőzés helyett, és a WC öblítésekor is próbálj meg vizet spórolni!
5. Javítsd meg minél hamarabb az elromlott csapokat, WC tartályokat! Egy csepegő csap kb. 17 liter vizet pazarol naponta, egy rossz WC kb. 40 litert.

Forrás: http://www.greenpeace.hu/campaigns/story/story_32.html

Mondj IGENT a világon mindenhol!

Különböző életkorú emberek csatlakoznak a világon a Globális Mozgalom a Gyermekekért kezdeményezéshez, egy jobb jövő építésért a gyermekek és mindannyiunk számára.

Üzenetük egyértelmű: a világ polgárainak gondoskodni kell a gyermekekről, és elvárják a kormányoktól, hogy beváltsák idevágó ígéreteiket!

1. NE HAGYD KI A GYEREKET

Véget kell vetni a gyermekek hátrányos megkülönböztetése minden formájának!

2. ELŐSZÖR A GYERMEKEK

Mindenki felelőssége, hogy – kormányok, egyének, civil szervezetek, egyházak, a magánszektor és a gyermekek, serdülők maguk is –, hogy a gyermekek jogait tiszteletben tartásák.

3. GONDOSKODÁS MINDEN GYERMEK SZÁMÁRA

Biztosítani a lehető legjobb indulást az életben minden gyermek számára.

4. HARC AZ AIDS ELLEN

A gyermekek, serdülők és családjaik védelme.

5. A GYERMEKEK BÁNATALMAZÁSÁNAK ÉS KIZSÁKMÁNYOLÁSÁNAK MEGÁLLÍTÁSA

Véget kell vetni a gyermekekkel szembeni erőszaknak és bántalmazásnak. Szexuális és gazdasági kizsákmányolásuknak is véget kell vetni.

6. FIGYELJ A GYERMEKEKRE

Tisztelni kell a gyermekek és fiatalok jogát önkifejezésükre, és hogy részt vehessenek az őket érintő döntési folyamatokban.

7. OKTATÁS MINDEN GYERMEKNEK

Minden gyermek – fiúk és lányok – számára lehetővé kell tenni, hogy tanulhassanak.

8. GYERMEKEK VÉDELME A HÁBORÚTÓL

Egyetlen gyermek sem szerezhet tapasztalatot fegyveres harcok szörnyűségeiben.

9. A FÖLD VÉDELME A GYERMEKEKÉRT

A környezet védelme globális, nemzeti és helyi szinteken.

10. A SZEGÉNYSÉG ELLENI HARC

Gyermekekbe történő beruházás. Beruházás a gyermekekbe olyan szolgáltatásokon keresztül, amelyek kedvezményezettjei a szegény gyermekek és családjaik, úgy, mint az alapvető egészségügyi ellátásba, és az alapfokú oktatásba. A gyermekek jóléte legyen az elsődleges célja a programoknak, a fejlesztéseknek és a kormányzati költségeknek.

Forrás: <http://www.unicef.org/specialsession/>

UNICEF homepage | Global Movement for Children | Français | Español

Az UNICEF Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Gyermekalapja kezdeményezte ezt az összefogást, mozgalmat a gyermekek jövőjéért.

A Darfur-i gyerekek elhagyják az iskolát, hogy vizet keressenek

© UNICEF Darfur/2005/Townsend

Az Észak-Darfur-ban található Musbat városban, csak egyetlen kézi pumpás kút található.

Írta: Dorn Townsend

2005. május 4-én, EL FASHER, a Észak-Darfur Musbat városának általános iskolai tanára, elvesztette tanítványait. Az alultápláltság, nem elegendő élelem, a folyamatos konfliktusok a problémák súlyosbodásához vezettek. Ezekben a napokban bárhogy is, de Abdallah elvesztette tanítványait, mert helyben nem volt elegendő biztonságos, tiszta ivóvíz.

A különösen erős szomjúság arra kényszerítette a tanulókat Musbatban és a régió más iskolában, hogy napjaikat hosszú fáradságos gyaloglással töltsék a kiszáradt vidéken. A kiszáradás mellett, a környező vidéken történő gyaloglás más veszélyeknek is kitette a gyerekeket, beleértve a szexuális zaklatást és a fegyveres felkelők bántalmazását.

Az Észak-Darfur régióban a víz nehezen hozzáférhető. A nagyon kevés csapadék miatt kiszáradnak víztározó medencék, ezalatt más kutak vizét az állati tetemek mérgezik meg. Ráadásul a kormányzat nem foglalkozik a régió megjavíthatatlan vízpumpáival.

„Ami itt történik, az szükségállapot a szükségállapotban”, aggódik Keith Mackenzie, az UNICEF „Darfur Válság” különleges képviselője. „Láttuk a konfliktus miatt otthonukat elhagyók tömegét. Most ugyanez történik az élelem és a víz hiánya miatt.”

Mindenütt a szárazság jelei vannak. Teljes falvak válnak néptelenné, a megbízható és megfelelő mennyiségű víz hiánya miatt. A helyzet még súlyosabb azok számára, akik elhagyva otthonukat, táborokban élnek. Az UNICEF becslése szerint az elkövetkezendő hónapokban a táborok lakossága fél millióval növekedni fog, ami annyit jelent, hogy Darfur térségében 3 millió fölött lesz az otthonukat elhagyók száma.

A kutaknál a helyzet kaotikus. Musbat-ban ezrek várnak sorban napfelkelte előtt, hogy a város egyetlen kútjánál vízhez jussanak. A gyerekeket gyakran kitaszítják a sorból, míg a vízhez jutásra várnak. „Ezek a gyerekek napi kalóriájuk háromnegyed részét valószínűleg a vízből nyerik,” mondta Brendan Doyle, az UNICEF víz és közegészségügyi konzultánusa. „Családjukhoz visszatérve saját súlyuk többszörösét cipelik a víztartályokban.”

Az UNICEF akcióban.

A víz-program első lépéseként az UNICEF Észak-Darfurban nyomatékos választ ad a válságra. Több mint 150 kutat fúratnak. Kampányt indítottak az elromlott szivattyúk megjavítására és fertőtlenítésére.

Kutakat létesítenek a táborokban is ugyanúgy, mint a otthonukat elhagyókat befogadó lakóközösségekben. A helyi lakosokat oktatják a kutak biztosítására, és arra, hogy a felesleges mennyiséget osszák meg a többi közösséggel. AZ UNICEF más szervezetekkel együtt vízügyi és közegészségügyi szakértőket küld a térségbe, hogy megtalálják a módját a felszín alatti vízkészlet fenntartásának.

Mindezalatt Abdallah reméli, hogy ezek az erőfeszítések visszahozzák tanítványait az iskolába. „Ez a mi problémánk. Kaphatunk a világ minden részéről telefonhívásokat, de ettől még nem lesz elegendő ivóvíz ezen a vidéken,” jegyezte meg az aggódó tanár.

Forrás: http://www.unicef.org/emerg/darfur/index_26544.html
UNICEF az ENSZ Gyermekalapja

D-CSOPORT

A víz világnapján minden ötödik gyermek pohara félig üres

Életünk egyik nélkülözhetetlen feltétele a víz. Annyira természetes része életünknek, hogy nem veszünk róla tudomást, csak akkor, ha igazán élvezzük a strandolást, nagy melegben hűsítő és szomjoltó hatását, vagy amikor pusztító erejével találkozunk áradás, felhőszakadás, jégeső vagy szökőár formájában. Ilyenkor felhívja magára figyelmünket, kivívja félelemmel terhes tiszteletünket. De mi történik mindennapjainkban? Hogyan alakul a jövőnk? **Milyen lesz a helyzet 50 év múlva?**

Mondhatjuk, hogy a világ minden részén a gyermekek sorsát, jövőjét jelentősen befolyásolja a víz, a vizek állapota, a tiszta ivóvíz hozzáférhetősége.

A csoportok feladatai a víz és a jövő kapcsolatára épülnek.

Nemzetközi szervezetek, dokumentumok védik a gyermekek jogait, a környezetet és a természetet. Ezek általános elveket, kötelezettségeket és felelőségeket fogalmaznak meg. Érvényesülésük azonban mindannyiunkon múlik. Megsértésük, be nem tartásuk károkat okoz a gyermekeknek, az embereknek, és jelentősen befolyásolja jövőnket.

Feladat:

1. Olvassátok el a forrásanyagokat!
2. Vitassátok meg:
 - Milyen a gyermekek helyzete Magyarországon általában?
 - Milyen a tiétek, a ti közösségetekben élőké?
 - Milyen törvényekről, intézkedésekről hallottatok, amelyek a gyermekek helyzetének javulását szolgálják?
 - Éreztek-e a saját helyzetekben változást az utóbbi időben?
 - Javult vagy romlott a helyzet? Mennyiben?

A Magyar Köztársaság kormánya nevében készítetek jelentést az UNICEF, az ENSZ Gyermekalapja számára a gyermekek helyzetéről hazánkban, 2005-ben. A jelentésben térjete ki a gyermekek egészséges vízhez jutásának helyzetére is. Vegyétek számba,

3. milyen törvényeket, intézkedéseket tett a kormány a helyzet javítása érdekében, és milyen eredményeket ért el. Gondoljatok arra is, hogy közületek, akár fontos, felelőségteljes tisztséget is betölthetnek néhányan a kormányban, vagy kormányzati szervezetekben, intézményekben.

Rendelkezésekre álló idő: 40 perc.

Szegénységi bizonyítvány

Az UNICEF szerint a tehetős országokban is romlik a gyermekek helyzete.

Gyermekszegénység a gazdag országokban – ez a címe annak a jelentésnek, amelyet nemrég hozott nyilvánosságra az ENSZ gyermekalapja, az UNICEF. A felmérés szerint a kilencvenes évek eleje óta a világ fejlett gazdaságainak legtöbbszörében emelkedett a szegény gyerekek aránya, negyven-ötven millióan nőnek fel rossz körülmények között a világ leggazdagabb országaiban. Ez a szegénység persze viszonylagos, hiszen minden országban az ottani átlagjövedelemhez mérik. Magyarország 8, 8 százalékos gyermekszegénységi rátájával a kilencedik helyen végzett a 24 OECD-országot felvonultató listán, ez a köze-

pesnél valamivel jobb eredmény. Ami viszont szembetűnő: azok közé tartozunk, akik az 1990-es években rontottak bizonyítványukon.

Londonban, Berlinben, Madridban, Rómában és Budapesten egy időben mutatták be a felmérést, amely már a hatodik a sorban. A jelentés 24 OECD-országot vizsgál és vet össze, jórészt 2001-es adatok alapján. Magyarországot valamivel régebbi, egy 1999-es TÁRKI-felvétel alapján osztályozták. „A gyermekszegénység relatív szegénység, azt jelenti, hogy a család jövedelme elmarad az országos átlagtól, ezzel növeli annak kockázatát, hogy a gyerek kirekesztődik, nem egyenlő esélyekkel indul az életben” – definiálta a központi fogalmat Fajth Gáspár, az UNICEF New York-i központjának szociálpolitikai részlegvezetője. A szegény meghatározást azokra használják, akikre az országos átlagjövedelem felénél kevesebb jut. Ez azért relatív, mert a jövedelmek minden országban különböznek. A szegénységi küszöb 1999-ben egy főre körülbelül havi 19 ezer forint volt. Mivel a gazdagabb országokban sokkal magasabb az átlagos jövedelem, magasabb a szegénységi limit is, így egy belgiumi szegény valószínűleg sokkal több pénzből gazdálkodhat, mint egy magyar vagy lengyel.

Észak-Európa a minta

Az eredmények alapján három csoportba sorolták az államokat. Jó teljesítményt ért el Dánia, Finnország, Norvégia és Svédország, itt a gyerekek kevesebb, mint három százaléka él szegénységben. Tizenöt ország kapott közepes minősítést, a többi között Magyarország is. A kilencedik helyezéssel lemaradtunk ugyan Csehországtól, de hat hellyel Lengyelország előtt végeztünk. A gyengék közé kerültek azok az államok, amelyekben 15 százaléknál magasabb a gyermekszegénység. Ilyen például az Egyesült Államok és Mexikó, ott ez az arány több mint húsz százalék.

A jelentés legfontosabb és legriasztóbb következtetése, hogy a vizsgált 24 ország közül 17-ben növekedett a gyermekszegénység a kilencvenes évek eleje óta. Mindössze négy ország – Ausztrália, Norvégia, Nagy-Britannia és az Egyesült Államok – mutat stabilan javuló tendenciát. Hazánkban például 1,9 százalékkal növekedett a gyermekszegénység 1990 óta.

Az UNICEF megpróbált választ találni a jelenségre, s három fő befolyásoló tényezőt nevez meg: a társadalmi trendeket, a munkaerő-piaci viszonyokat és a kormányzati politikát. Kiderült, hogy bár általában nőtt az egyetemi végzettségű és dolgozó anyák száma, ami többletforrást biztosíthat a gyermekeknek, ugyanakkor csökkent az apák jövedelme. Magyarországon a szegényebbek közt a szülőknél mindkét nem esetében csökkentek a jövedelmek a kilencvenes években.

Forrás: Szegénységi bizonyítvány 2005. március 02. Magyar Hírlap

Gyermekszegénység a gazdag országokban – ez a címe annak a jelentésnek, amelyet tegnap hozott nyilvánosságra az ENSZ gyermekalapja, az UNICEF. Magyar Hírlap összeállítás – <http://www.romapage.hu/rovatok/hirek/hirek.php?id=3349>; http://www.magyarhirlap.hu/Archivum_cikk.php?cikk=91485&archiv=1&next=0

* * *

Sokan úgy vélik, elegendő mennyiségű egészséges vízzel rendelkezünk, és aggodalomra nincsen okunk. Mások vészharangot kongatnak: a víz a 21. század olajválságát eredményezheti. Kevesen teszik fel a kérdést, mi történik az elszennyezett vízzel, hová jut, és milyen károkat okoz, mit jelent a víz az állatok és a növények számára, mekkora a felelősségünk abban, hogy a jövő generációk is elegendő tiszta vízhez juthassanak, és mit tehet a társadalom és az egyes ember azért, hogy vizeink egészségesek legyenek? ...

A Tisza árvízi szabályozása

Az árvizek a legsúlyosabb természeti katasztrófák közé tartoznak. Európában 1987 és 1996 között 100 jelentős árvíz pusztított, az anyagi kár közel 100 milliárd Euró (25 000 milliárd Ft) volt. Az elmúlt évek drámai tiszai árvizeire és a tavalyi európai katasztrófákra mindannyian emlékezünk. Erősödik a meggyőződés, hogy a „meglepő” események kiváltói az éghajlat és a területhasználat változásai, amelyek különösen a több országra kiterjedő, osztott vízgyűjtőkön kitüntetett figyelmet és nemzetközi összefogást igényelnek. Itthon a Tisza szabályozásának újragondolása vált több ok miatt időszerűvé. Egyértelműen jelentkezett az igény az erős fizikai alapokkal rendelkező árvízi döntéstámogató rendszer kidolgozására, amely képes a két Magyarországnyi vízgyűjtőt egységesen kezelni...

4. Vizeink védelme a háztartásokban kezdődik

Jelenleg a fejlett Európában fejenként és naponta pazarló módon mintegy 240-250 liter vizet használunk. Ebből körülbelül 50 l/fő/nap az ún. Fiziológiai vízhasználat (WC), 110l/fő/nap „megyel” a konyhában és a fürdőszobában, és ezekhez adódik – helytől függően – átlagosan 80 l/fő/nap veszteség (például elszivárgás a vízellátó hálózatból). A mai háztartások jellemzője, hogy a legjobb minőségű ivóvizet használja függetlenül attól, hogy ivásról, főzésről vagy WC öblítésről van szó.

A vízhasználat különösebb nehézség nélkül több mint 50%-kal csökkenthető lenne a hálózatok karbantartásának javítása, a víztakarékos berendezések elterjedése és a hatékony árpolitika révén. (Az utóbbi elkerülhetetlen: az EU 2000-ben érvénybe lépett egységes vízpolitikája, az ún. Víz Keretirányelv tíz éven belül kötelezően előírja a költségek teljes megtérítését a szolgáltatást igénybe vevők által).

Forrás: Somlyódy László: Az értől az óceánig – A víz: a jövő kihívása 2004. – Mindentudás Egyeteme (részletek)

* * *

Gondolkodjatok és beszéljétek meg!

- Véleményetek szerint milyen irányú lesz a változás a feldolgozott két területen – gyermekek helyzete és a vizek állapota, ivóvíz hozzáférhetősége -, 2055-ben a maihoz viszonyítva?
- Milyen tettek, intézkedések vezethetnének kedvező változás felé?
- Melyek a legfőbb akadályai a változásnak?
- Mit gondoltok, 50 év elég-e ahhoz, hogy lényegi változások történjenek? Miért? Miért nem?
- Mit gondoltok, hogyan lehet az emberek viselkedésén, tudatosságán, gondolkodás-módján változtatni?
- Hogyan lehet a tudatosságot növelni a környezetszennyezéssel kapcsolatban?
- Szerintetek meddig terjed az egyén felelőssége?
- A családokban, háztartásokban, a mindennapi tevékenységekben mire kell figyelni, hogy kevésbé járuljanak hozzá a helyzet romlásához?
- Véleményetek szerint miben mutatkozik meg a közösségi felelősség a gyermekek helyzetének állapotában?
- Szerintetek van-e közünk ahhoz, hogy mi történik a világ másik felén a gyermekekkel?
- Szerintetek van-e közünk ahhoz, hogy milyen a Föld édesvízkészletének állapota?
- Lehet-e ezekről a kérdésekről csak a saját szemszögünkből, saját érdekeink alapján gondolkodni, cselekedni?
- Lehet-e nektek felelősségetek és kötelezettségetek felnőtt-korotokban abban, hogyan élnek majd az akkori gyerekek a világon?
- Milyen lesz a Föld állapota?
- Hogyan készülhettek fel arra, hogy hozzájáruljatok ahhoz, hogy 2055-ben jobb legyen a helyzet, mint a mai?

